

Ufortalte historier

Metode til brugerinddragelse i formidling af kontroversielle emner

Hvad er Ufortalte historier?

Ufortalte historier er en metode, som museer og andre kulturinstitutioner kan benytte til at inddrage brugeres stemmer i formidlingen af kontroversielle historiske emner, som har stærk og ofte forskellig betydning for mennesker i dag. Metoden er udviklet i forbindelse med udstillinger om dansk kolonihistorie på henholdsvis Statens Museum for Kunst og Det Kgl. Bibliotek i 2017. Undervejs i arbejdet med disse udstillinger blev der afviklet en serie workshops, hvor brugere diskuterede udvalgte genstande. Brugernes reaktioner og dialog blev optaget, og den sammenklippede lyd blev integreret i udstillingerne som intervention og installation. Ideen fra projektet kom fra kunsthistoriker Temi Odumosu ved forskningsprojektet Living Archives, som også designede og faciliterede workshops. Metoden er ikke en fast opskrift. Den er et forslag til en måde at arbejde på i en proces, der skaber nogle anderledes resultater end dem, museet normalt skaber i sin formidling

Hvad kan metoden?

- Bringe lyden af (flere) stemmer ind i museet formidling. Stemmerne medfører subjektivitet og sensitivitet, og de kan nuancere og perspektivere museets øvrige fortællinger.
- Blotlægge og udfordre, hvordan museet er med til at fastholde en bestemt fortælling om et emne, der kan være flere forskellige vinkler på.
- Fremkalde faglige og personlige erkendelser om genstandenes betydninger.

Hvordan kan processen udføres?

1. Workshopleder udpeges og genstande udvælges
2. Deltagere inviteres
3. Workshops designes og gennemføres
4. Lyden redigeres og installeres i udstillingen

1. Workshopleder og genstande – afhænger af emnet

Workshoplederen må have indsigt i emnets aktualitet, og hvordan det kan betyde noget forskelligt for folk. Det bør være en person, der kan skabe en stor tryghed blandt de deltagende, og som selv er en stemme udefra, og ligesom brugerne ikke repræsenterer museet i sig selv.

Et mindre udvalg af udstillingsgenstande – 5-10 – udvælges til at være omdrejningspunkt for samtalerne i workshops. Vær opmærksom på, at diskussionerne kan medføre, at helt nye fortolkninger af genstandene kommer frem, og at det kan påvirke genstandenes rolle og placering i udstillingen. Vær åben for disse forandringer!

2. Deltagere inviteres

Sammensæt en forskelligartet gruppe af deltagere, gerne gennem netværk af mennesker, der har særlige interesser for emnet pga hudfarve, køn, alder, social baggrund eller andet. Vælg mennesker, der er uafhængige af museet og bevidste om dette. Vær ikke mange for modstand og uenighed! Jo mindre gruppe pr workshop, jo bedre – 3 personer skaber en bedre samtale end 10.

Skriv meget klart i invitationerne, hvad deltagerne forventes at skulle og ville. Udarbejd en formel aftale, hvori det fremgår, hvordan deres stemmer vil blive brugt – i udstillingen, i kommunikationen omkring den og evt efterfølgende i museets arkiv.

3. Workshops designes og gennemføres

Regn med, at hver workshop skal vare mindst 3 timer, gerne med et fælles måltid indlagt. Find et rum på museet, hvor genstandene kan ses, som samtidig har gode forhold for optagelse af lyd. Brug professionelle teknikere og udstyr, ideelt set gerne samme firma/personale, som skal redigere lyden, så de kan tage højde for dette.

Lad workshoplederen skabe tryghed på workshoppen ved at bruge god tid på at præsentere projektet og sig selv som person i det. Gennemfør simple øvelser, der har til formål at fremkalde følelser; lyt fx til musik mens alle koncentrerer sig om et udvalgt billede (reproduktion) af en genstand. Skab indlevelse ved fx at bede alle om at tegne konturer op på billedet, eller ved at skrive replikker til det, der foregår på billedet. Vær ikke bange for at være personlig og dele følelsesmæssige reaktioner på genstandene og emnet!

Stil åbne spørgsmål, som kan sætte samtalen i gang. Forsøg ikke at provokere, men skab plads til, at brugere kan reagere negativt på genstande, som museet ellers finder stor kvalitet i. Vær ikke bange for afsky!

4. Lyden redigeres og installeres

Klip bidder af samtalerne sammen alt efter, hvordan den skal præsenteres i udstillingen. Hvis publikum skal lytte til den ved de enkelte genstande, så lad den max vare 2-4 minutter. Udvælg forskellige stemmer og forskellige synspunkter på det samme, så dialog bliver tydelig. Udvælg klare sætninger, der relaterer sig til en konkret genstand, men forsøg ikke at undgå tvivl, modsigelser og selvmodsigelser. Hvis lyden skal præsenteres som lydlandskab i udstillingen, kan længden være 10-15 minutter pr rum. Dialogen klippes her sammen til et mere overordnet hele, der berører hele emnet fra forskellige retninger.